

KUKÁTKO 3

XXIII. národní přehlídka amatérského divadla pro děti

Rakovník 2004

Kouzelný štětec aneb Najdi dneska ženicha

Že mám na starosti rozhovor s někým z Ochotnického divadelního souboru při MKS z Moravského Krumlova jsem věděl už předem, ale netušil jsem ještě, s kým se o čem budu bavit. Podobné případy se mi stávají častěji, ale většinou se mi ovšem věci v hlavě srovnají během představení, kdy si buď vyhlédnu nějakého herce, nebo se standardně rozhodnu pro režiséra. A tak se také stalo, jenže režisér **Marek Ostrovský** (čili princ Dobroslav/Marek) byl po skončení hry v jednom ohni a když už jsme se dostali k tomu si někam sednout, překvapil mě tím, že s sebou přitáhl svého kolegu, autora hry **Bořivoje Švédu** (čili princ Radoslav/Bořivoj), čímž mi situaci ulehčil.

Popsali byste nám, Středočechům, současnou divadelní situaci?

Marek Ostrovský: Divadlo má v Krumlově velikou tradici, protože první soubor zde začal fungovat před 2. světovou válkou, či-li máme na co navazovat a snažíme se hrát alespoň

jednou do roka. Návštěvnost má poslední dobou vzrůstající úroveň, o čemž svědčí i naše účast na Popelce. Bořivoj Švéda: Pro nás se jedná o legendární představení, protože jsme nikdy předtím na podobné přehlídce ještě nehráli. A ani jsme podobné

ambice neměli, ale byli jsme vybráni...

M.O.: Což nás velice těší.

Vy jste kmenový autor vašeho divadla?

B.Š.: Ne, nejsem tradiční autor, ale na otázku vám odpoví spíše režisér.

M.O.: Poté, co jsme měli úspěch s jinou hrou, začali se nám do divadla přihlašovat noví lidé. Načež jsme zjistili, že máme celkem početný soubor, ale nemohli jsme najít žádnou hru. A tak jsme si řekli, že zkusíme napsat nějakou pohádku souboru na tělo.

Jaké je režírovat sám sebe?

M.O.: On scénář i režie šly ruku v ruce. Nejprve jsme vymysleli pouze krátký námět, který jsme poté dále rozvíjeli. Mnohdy jsme měli v hlavě pouze režijní situaci, na kterou jsme následně dopisovali dialogy, nebo samozřejmě obráceně.

Takže se jednalo o úzkou spolupráci?

M.O.: Velmi úzkou. (smích)

Chystáte jako autor další hru?

B.Š.: Ne. Tímto okamžikem jsme totiž skončili naši celoroční práci a teď budeme přemýšlet, co dál.

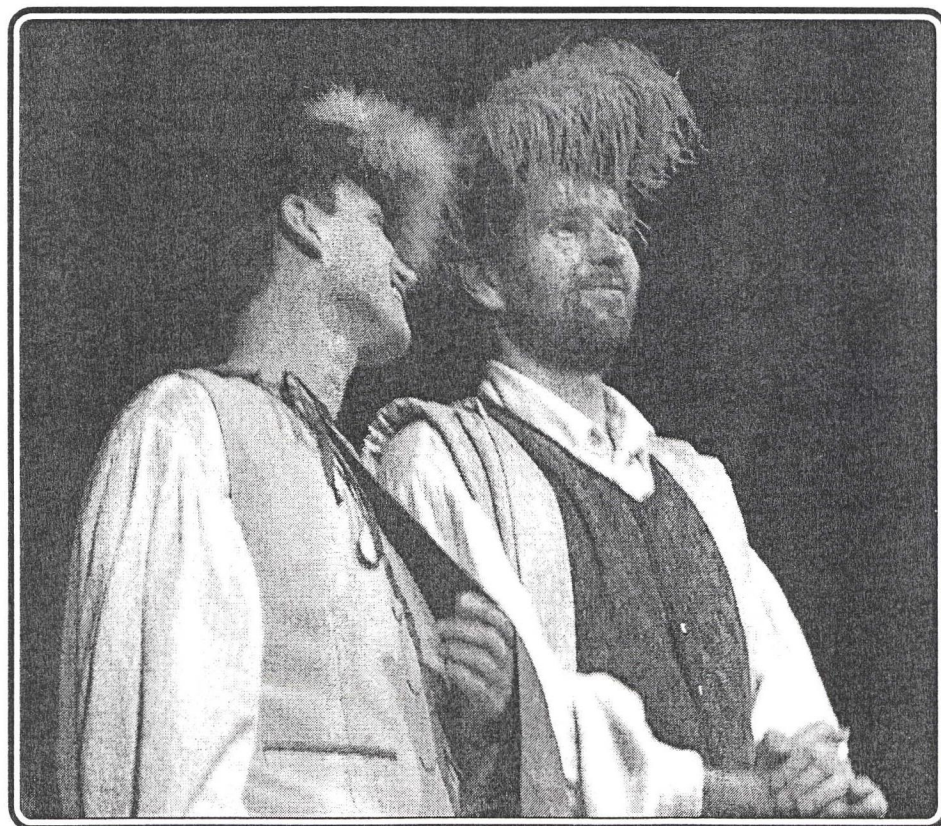
M.O.: Před dnešním představením jsme měli půlroční pauzu. Takže jsme museli znova oprašovat a upravovat. Dnešní představení bylo o něco zkrácené a bez přestávky. Čili se jednalo o poněkud jinou hru než jsme napsali. Původně sice nebyla zamýšlena jen pro dětské publikum, a proto byla delší.

Chystáte něco dál?

M.O.: Určitě, ale už ne pohádku.

B.Š.: Chceme v našem repertoáru střídát jak hry pro děti, tak i pro dospělé.

- ad -

Kouzelný štětec aneb Najdi dneska ženicha

Ochotnický divadelní soubor při MKS Moravský Krumlov

Tato recenze začne od konce - ne od představení, ale od rozborového semináře. Na něm totiž zaznělo zprostředkovaně, leč poměrně jednoznačně z úst dětských hodnotících skupin „Ano, konečně pohádka!“. Tedy: konečně pohádka, jak si ji „takňák všichni představujeme“, s králem, princí (namalovanými), princeznami (pyšnými), čarodějnicemi (šťápatými), s bohatými kostýmy a malovanými kulisami, ve které dobro nad zlem zvítězí. Nadto pohádka neodbyta, hraná s mimořádným nasazením a koncentrací celého souboru. Tímto happyendem ovšem bohužel nemohu skončit, ale musím jedním dechem dodat, že v tom všem je i nemalý kámen úrazu. Nebo spíše několik kamínků.

Ten prvý je (jak jinak) v chvályhodně vlastním textu. Má své nepochybné kvality - především výtečný nápad s realizací zestárnutí princezen záměnou mladších hereček za starší. Trpí dvěma chorobami - první se česky lidově říká ukecanost a byť od krajské k národní přehlídce už text nemalými redukcemi prošel, pořád se v něm mluví nadbytečně. Vše je třeba vysvětlit, zdůvodnit, pojmenovat a zopakovat

- zejména tím trpí první scéna, v níž rádcce, princezny i král proberou v dlouhých dialozích problematiku královských vdavek se zevrubností až ubíjející. Druhou jsou pak některé lapsy v kauzalitě a logice psychologie postav - král, který je schopen jednat velmi rozhodně a akčně, nedokáže náhle protestovat proti evidentní rádcově intrice, princezny náhle jako zestárlé vyjadřují své náhlé zpokornění pouze slovy, ale není zjevný vývoj, který těmto slovům předchází. atd. atd.

Ten druhý je pak v klíči, jímž je tento text zjevišťňován. Zopakujme to, co bylo řečeno naplno na hodnocení: pokud soubor opravdu rejižně pojímá tento text, trpící na mnohých místech knižním patosem, naprosto vážně, pak jsme měli co do činění s divadelní konzervou z 19. století. Naštěstí jsou v inscenaci samé přítomny prvky nadhledu nad vážností zápletky i nad jistou schematičností postav (pohádka je samozřejmě vždy jistým způsobem schematická, ale... postava Krále je vsutku chodící klad, který se hrát nedá - v inscenaci je to navíc umocněno popisnou sentimentalitou jejich

představitele), ať jsou realizovány záměrně naivním podáním (princové Dobromil a Radoslav, půvabná „loutková“ stylizace scénografie včetně přestaveb) nebo komediálním zlehčením (čarodějnice Minima). Jsou to však pouze prvky - a tak se tento klíč pohybuje mnohdy na hranici vnímatelnosti. Zřetelný způsob, jak tuto inscenaci číst, nám ona sama nenabízí.

Tak i v herecké rovině musím konstatovat kamének třetí - inscenace je pouze na půli cesty ke konkrétnímu, jednajícimu, tematizovanému herectví (viz postava Rádcce, který nám své intrikánství přece jen spíše sděluje v dlouhých monolozích), které umožňuje vnímat motivace postav ze situací, a ne si je dovozovat z dialogů. Představení samé má v sobě tedy dvě možnosti - jednu velmi slibnou, druhou, při jejíž totální realizaci bychom se už asi bohužel nepohybovali na úrovni národní přehlídky. Ale abych neprovozoval pouze zdrcující kritiku po úvodním happyendu - samotná přítomnost jasného a srozumitelného pohádkového příběhu je pro děti evidentně velkou hodnotou a potvrzuje příběh jako kategorii v divadle pro děti nejpodstatnější. *Jan Šotkovský*

Dopis, který si snad přečteš

Přijela jsem. Viděla jsem. Tebe. Teď mám pocit, že jsem i zvítězila. Vstoupil jsi (zdá se mi, že už navždy) do mých snů a nocí, ze středy na čtvrtek jimi prolétl jako létavice. Když jsem viděla, jak udatně ses na jevišti za toho nebožehého sirotka dokázal s mečem postavit, cítila jsem, že bych chtěla, aby se nějaký muž tak dokázal postavit i za mne. A když jsem pak slyšela chválu z úst

renomovaných porotců, viděla obdivné pohledy mých (promiň, ale musím to říct) teď už soupeřek, a tys přitom stál stále nehnutě na baru, prostý, vřelý, lidský, skromný a s panákem jako předtím, cítila jsem, že ve mně začíná něco krásného... Je to tak a myslím, že to už nikdy neskončí.

Miluju tě, Jirko Suku.

Tvoje Jana

AMATÉRSKÁ SCÉNA DO KAŽDÉ DIVADELNÍ RODINY

Amatérská scéna může být pro toho, kdo nemá nic společného s amatérským divadlem, synonymem pro amatérské divadelní dění. Divadelníci toto slovní spojení vnímají zcela konkrétně jako název svého časopisu, který jim přináší informace o tom, co se v amatérském divadle událo, poskytuje jim servis zejména v oblasti dramaturgické, legislativní, technicko-organizační aj., zprostředkovává zkušenosti ze života souborů a zajišťování jejich existence, reflektuje zahraniční dění a zkušenosti, monitoruje činnost souborů a připomíná jejich výročí, včetně jubileí tvůrčích

osobností etc., etc.

V příloze d'ARTAMA se divadelníci dozvídají o tom, co se bude dít, kdy a jak. Nalézají v ní propozice přehlídek, vzdělávacích a dalších divadelních akcí a přihlášky na ně. Časopis má od roku 2001 Repertoárovou přílohu, v níž jsou otiskovány vybrané, jevišti prověřené texty divadelních her, doplněné dramaturgickými pendanty, upozorňujícími na jejich kvality, respektive úskalí, která je při inscenování třeba překonávat. Soupis her je k dispozici u stánku s publikacemi. Zde lze hry i získat.

To vše a mnoho jiného, včetně bohaté

obrazové části vytváří z Amatérské scény jediný nejucelenější informační prostředek o amatérském divadelním dění v ČR. Vychází 6 x ročně. Roční předplatné činí 240,- Kč. Můžete si je zajistit i zde na POPELCE v Rakovníku u improvizovaného prodejního stánku, kde naleznete nejnovější i starší čísla časopisu. V čísle 3 / 2004 se dočtete o své účasti na krajských přehlídkách a mnozí se i uvidíte. Dejte tak sobě i Amatérské scéně dárek k 50. ročníku časopisu. Amatérská scéna by neměla chybět v žádné divadelní rodině!

Milan Strotzer

Pohádky pro myšky

Divadelní soubor M+M Hranice u Aše

Rodinný podnik, otec a syn Mikanovi, přivázejí Pohádky pro myšky. Čtvero anglických pohádek, zkomponovaných do scénáře Jakubem Zindulkou, které rámuje otec a syn „sami za sebe“ (původní Zindulkův scénář počítá s mužem a ženou, zde je nahrazen konflikt pohlaví konfliktem generačním). Anglické pohádky - specifické, mírně morbidní, příběhové jiným způsobem, než jsme ve Střední Evropě zvyklí. Dovolím si (poněkud neslušně) prozradit pointu recenze hned na začátku -

domnívám se, že potenciál představení je větší, než bylo realizováno včera dopoledne v Tylově divadle. Ve výrazné míře se totiž potvrdila omlétá pravda, že divák je v maximální míře spolutvůrcem divadelního sdělení. Atmosféra v sále ještě před začátkem byla (kultivovaně řečeno) rozjivená, případně (méně kultivovaně řečeno) připomínala rodeo. Soubor M+M nevstupoval tedy do zrovna jednoduché situace - a bohužel ji víceméně podlehl.

Došlo tak k tomu, že u dvou ze čtyř

odehraných pohádek (o ptáku Sovákovi a kočce Mici a v „pidipohádce“) pozoruhodná poezie těchto pohádek vymizela ve prospěch „šou“ - ať v zatažení dětí do hry, nebo ve virtuózně rychlém drmolení „pidipohádky“, které zcela potlačilo sdělení pohádek samotných (nebo jako v „pidipohádce“ slovní humor v tomto případě parazitní akcí). Tento faktor se pak podepsal i na pohádce čtvrté, příběhově nejsilnější - hru už v té době víceméně ovládal princip (bez pejorativního příděchu) estrády, směřující pouze k pobavení dětí jednotlivými „fórky“. Důvod přítomnosti na scéně - vyprávění pohádek - již nebyl důležitý. Vytratil se i láskyplný vztah mezi otcem a synem, který mohl být motorem spojujícího rámce i nutná charakterová a herecká odlišnost, polarita potřebná pro komické dvojice - oba účinkující se ocitli na obdobné - velmi razantní „energetické hladině“. Přitom v náhle velmi jemně a autenticky sehrané scéně předstírané ztráty loutek poukázali i na jiné polohy svého rejstříku, které jinak v inscenaci nedošly výrazného uplatnění. Inscenace byla - řečeno jednoslovně - zvnějšněna.

Je to škoda. A líto by mi to bylo ještě víc při dodatečné četbě scénáře, ve kterém jsem objevil hodně ve včerejším představení nepřítomné křehké poezie. Nepochybuji, že jinde a jindy bude lépe. Nemohu však než psát o zhlédnutém tady a teď.

Jan Šotkovský

TANEČKY PRO DVA KLAUNY, NĚKOLIK DĚTÍ A CELOU DIVADELNÍ RODINU

Divadelní soubor M+M Hranice u Aše je rodinný a přátelsky se chovající soubor. Jen mezi tím, než vám **Vratislavové Mikanové (st.+ ml.)** poskytnou rozhovor, klidně si stihnete vybrat a vyzkoušet šaty. Protože jsme se sešli u káfička, minerálky a coly, tak mohla debata začít.

Jak jste se dostali k divadlu?

Vratislav Mikan st.: No, (smích) tak to je těžký. Já si už nic nepamatuji.

Vratislav Mikan ml.: Já si všechno pamatuji, k divadlu jsem se dostal přes tátu.

V.M. st.: Fakt nevím, asi nějakou náhodou. (přemýšlí) Už vím! Šel jsem se školou na exkurzi do lidušky. Tam jsem začal chodit do dramatického kroužku.

Proč hra s dětmi?

V.M. st.: Jé, to jsou otázky.

V.M. ml.: Já myslím, že u nás vše funguje tak, že přijdou určité konflikty, zvlášť, když spolupracujete se svojí rodinou, v kterých se můžeme pošuchovat a problémy, které máme mezi sebou, nemusíme přenášet do reálného života a vlastně se vyřeší na jevišti. Je to taková forma odreagování.

V.M. st.: Očištění od našich sporů.

V.M. ml.: Pak se už vůbec nehádáme.

V.M. st.: Ano. My děláme většinou pro děti a máme nejraději kontaktní divadlo.

Jaký máte vztah mezi sebou?

V.M. ml.: S tatínkem máme... (V.M. st. skáče do řeči)

V.M. st.: Takový kamarádký. (V.M. ml. skáče do řeči)

V.M. ml.: Ano, máme klidný, kamarádký vztah.

Co maminka?

V.M. st.: Má smůlu, protože hra je psaná pouze pro dva lidi!

V.M. ml.: A protože se koukala z portálu.

Kde jsou loutky?

V.M. st.: Loutky? No, nevím.

V.M. ml.: Já bych to nerozšiřoval.

V.M. st.: Já taky. Bereme to jako kolektivní vinu. A nebo maminka?

V.M. st.: Maminka nebalila. Stane se.

Tolik lidí bylo v hledišti. Který kluk a

která holka to měla vyhrané? Existuje nějaký konkrétní klíč, podle kterého vybíráte?

V.M. ml.: Dle zdvižení ruky.

V.M. st.: Až kam dohlédnu. Když se povedou děti, je to fajn, když se nepovedou, situace je horší.

Kdo vám navrhoval kulisy?

V.M. st.: Paní Vacková, akademická malířka.

V.M. ml.: Nevěděl jsem, že je akademická.

Kdo dal víc do hry?

V.M. st.: Hru režíroval pan Jakub Zindulka. On říká, že je antikonceptista. On udělal základní koncepci. Já jsem totiž z Hranic u Aše, syn z Plzně, tak jsme si hru nechali projít hlavou a posléze jsme jen poskládali nápady.

Improvizujete o představení?

V.M. st.: Ne, jenom na reakce dětí. Hra rostla od představení k představení. Jak děti reagují, my přidáváme a ubíráme. Improvizujeme pouze v nutných případech.

Sendy Nováková

Program na dnešek

Tylovo divadlo

10.00-10.45

Martin Dominik Polínek

O KRÁSNÉ VASILISE A TŘECH KOUZELNÍCÍCH

DS Malá scéna ZUŠ Zlín

Tylovo divadlo

13.00-14.00

Pavel Šrut

TULÁCKÉ POHÁDKY

Divadlo Na Vyhlídce Tábor

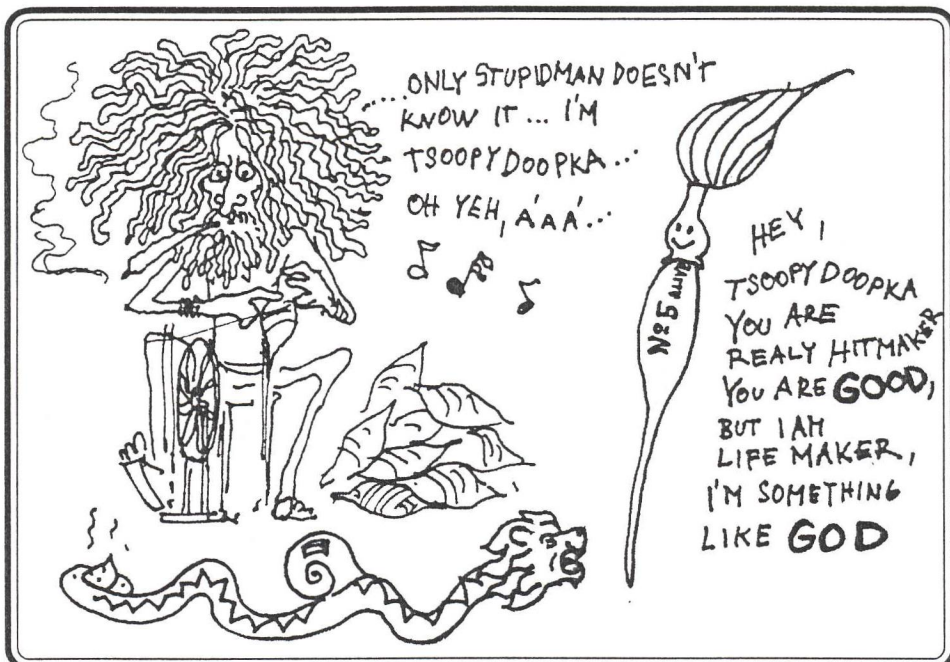
Tylovo divadlo

18.30-19.15

Zdeněk Šmíd

DUDÁCI A VLČÍ HLAVY ANEB NĚCO O CHODECH

Divadelní soubor Hyjta Domažlice

Den očima Pavla Purkrábka.

Seznamte se s pravidly našeho každodenního kvízu

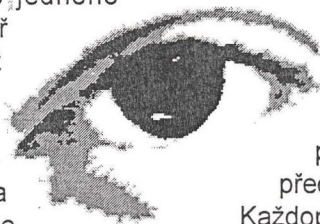
Odpověď na dnešní otázku odevzdávejte písemně do vlastních rukou některého z redaktorů Kukátka. Odpovědi přijímáme do osmé hodiny večerní. Podmínkou vítězství je foto výherce v našem fotoarchivu. Nezapomeňte se oholit, oštíhat, vyčistit zuby, vyměnit podprsenku, umýt nohy a správně odpovědět.

Den D, čili den druhý

Druhý den Popelky je za námi, dalo by se říct, že je pomalu čas na malou rekapitulaci a vyvození konstruktivních závěrů... Popravdě jsem poněkud překvapen faktem, že ze šesti již proběhlých představení byly celé tři formovány jako pouliční divadlo! Že by náhoda, nebo nový trend? Každopádně současné reakce dětských diváků dokazují, že jde o styl jim většinou blízký a vyhovující, už proto, že jim dává daleko větší šanci k vlastnímu zapojení do hry. Příkladem tohoto postupu budiž inscenace divadelního souboru M+M z Hranice u Aše POHÁDKY PRO MYŠKY, která s dětským divákem pracovala natolik intenzivně, že jej neměla šanci nezaujmout, lze tedy říct, že většina sálu odcházela z představení spokojená. Bohužel u podobných představení bývá zvykem, že baví-li se něčí ratolest, její dospělý doprovod bere celou akci přece jen poněkud s rezervou a ani nečeká nějaký „hluboký umělecký zážitek“. Sem tam se sice povedlo do představení propašovat vtip pro doprovod, což ale nic nemění na přístupu dospělých, který je ovšem prakticky předem daný a tudíž jen těžko změnitelný. Každý starší

patnácti let, koho jsem se ptal, mi totiž nebyl schopen přesně říct, o čem že pohádka byla.

To představení KOUZELNÝ ŠTĚTEC ANEB NAJDI DNESKA ŽENICHA Ochotnického divadelního souboru při MKS z Krumlova bylo pro mě, jako pro člověka pověřeného poslouchat reakce publika hotovým zázrakem. Shrnout vše zaslechnuté v sále do jednoho článku by bylo téměř nemožné, vyberu tudíž jen některé nejzajímavější poznámky. Nejbouřlivěji zapůsobilo výtvarné pojetí scény a přestavby odehrávající se před zraky diváků, bez opory s i vysloužily dokonce potlesk. Ve scéně sbližování princezny a malíře v lese začala jistá dívčí skupinka za mnou reagovat a doplňovat děj historkami z vlastních „lesních“ zkušeností. Tytéž hlasy později při pohledu na krále obloženého zestárlými dcerami poznamenaly, že jim připomíná spíše bigamistu v akci. Nutno ovšem dodat, že ačkoliv se jednalo o první vystoupení krumlovských na podobné přehlídce,

nikdo z diváků dole v sále (galerie nevim) během představení neodešel... Představení divadla Alfa Plzeň, JEMINKOTE, PSOHLAVCI mělo být hitem Popelky poprvé předloni. Dokonce poté i loni, ale pokaždé se stalo cosi nepředvídatelného a Psohlavci se u nás tedy (konečně!) hrají až napotřetí, takže si troufám tvrdit, že už kvůli tomu, jak moc jsme se na ně těšili, nemůže existovat prakticky nikdo, kdo by nebyl s pro návštěvníky přehlídky téměř mýticky nedosažitelným představením samým nenadšen. Počítám sice, že stejně neodolatelně by hra působila i kdyby nebyla nikdy předtím ohlášená, ale takhle je přece jenom ještě zajímavější.

Každopádně se těšte na zítřek, kdy už nebude k dispozici nižádné inspirativní představení a ohlasy tudíž zase jednou nebudou tak jednoznačné...

- ad -

? KVÍZ č. 3 ?

Jak hrála fotbalová Sparta Praha?
Děkujeme.
Neptejte se svých režisérů!